

บทที่ 5

วิเคราะห์การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาล

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย เหล่านี้ได้มีการพัฒนาระบบกฎหมายและระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวให้มีความเป็นสากลสอดคล้องกับประเทศต่างๆ โดยได้ทำการแยกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับผู้ใหญ่ โดยให้มีวัตถุประสงค์มุ่งไปในทางสงเคราะห์เยียวยาแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดมากกว่าที่จะมุ่งลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเหล่านั้น โดยให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเป็นพิเศษแตกต่างจากศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่ และให้แยกสถานที่ควบคุมฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่างหากออกไปจากเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ใช้เป็นที่คุมขังอาชญากรที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนยังมีสติปัญญาและความรับผิดชอบชั่วดีน้อยกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งอาจจะกระทำความผิดทางอาญาโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เนื่องจากยังเป็นเด็กและเยาวชนอยู่ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีอาญาเหล่านั้นอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงอบรมบ่มนิสัยให้กลับตนเป็นคนดีได้ไม่ยาก ยิ่งไปกว่านั้นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย ยังเห็นว่าถ้าใช้วิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่มาใช้กับเด็กและเยาวชนจะเกิดผลเสียแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าจะเป็นผลดี เพราะจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นเกิดความเคยชินกับการทารุณโหดร้ายต่างๆ เป็นการเพิ่มนิสัยไม่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนที่ต้องรับโทษเหล่านั้น ทั้งยังเป็นการสร้างปมด้อยให้เกิดการติดตัวเด็กและเยาวชนตลอดไป ดังนั้นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาล ระบบกฎหมายและระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาลทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทยจึงได้บัญญัติให้ศาลไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีโดยเคร่งครัด หากศาลพิจารณาคดีแล้วเห็นว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาจริงตามฟ้อง ศาลก็จะมุ่งเน้นไปในทางช่วยเหลือสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเหล่านั้นกลับตนเป็นคนดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้มากกว่าที่จะมุ่งลงโทษ โดยถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยก็มักจะว่ากล่าวตักเตือน หรือให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ประกันทัณฑ์บน หรือมิฉะนั้นก็ใช้วิธี

ปล่อยตัวโดยกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติไว้ ถ้าเป็นความผิดที่ค่อนข้างร้ายแรงหรืออุกฉกรรจ์ ศาลเยาวชนและครอบครัวก็จะใช้มาตรการส่งเด็กและเยาวชนไปควบคุมดูแลในสถานฝึกและอบรมเพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สำนึกผิดในสิ่งที่ตนกระทำและพร้อมที่จะให้กลับตนเป็นคนดี โดยจัดให้ได้รับการฝึกและอบรมทั้งทางด้านการศึกษာสามัญและวิชาชีพ ตลอดจนการอบรมในด้านจิตใจเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กและเยาวชนเสียใหม่เพื่อว่าเด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนของประเทศต่างๆ ก็พยายามยึดหลักสากลเพื่อให้เกิดการสอดคล้อง ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย ก็ได้พยายามปรับกระบวนการทัศน์ของระบบกฎหมายและระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามหลักสากล กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารสำหรับเด็กและเยาวชน (United nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice 1985) สรุปใจความสำคัญเอาไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เยาวชน หมายถึง เด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งโดยระบบกฎหมายของประเทศนั้นๆ จะต้องได้รับการปฏิบัติแตกต่างจากผู้ใหญ่กรณีที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีอาญา ระบบกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชนจะต้องเน้นความสำคัญไปที่สวัสดิภาพของเยาวชนกับพึงดำเนินการให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนนั้น จะต้องได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ของความผิดนั้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวของเยาวชนจะต้องได้รับการเคารพทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยจะต้องกันมิให้เยาวชนนั้นได้รับผลร้ายจากการเผยแพร่ข่าวหรือเผยแพร่ประวัติที่อาจสร้างตราบาปแก่เยาวชนนั้น การเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ที่จะทำให้บุคคลทั่วไปทราบหรือสามารถบ่งชี้ตัวเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้นเป็นเรื่องที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด เมื่อมีการจับกุมเยาวชนนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเยาวชนที่ถูกจับกุมพึงได้รับการแจ้งให้ทราบในทันทีเกี่ยวกับการที่เยาวชนผู้นั้นถูกจับกุม ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งให้ทราบในทันทีได้ก็จะต้องแจ้งโดยเร็วที่สุดหลังจากนั้น ผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจหน้าที่พึงพิจารณาการปล่อยตัวเยาวชนที่ถูกจับกุมนั้นโดยมิชักช้า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนนั้นจะต้องเป็นไปในทางเคารพต่อสถานภาพ

¹ ชาติ ชัยเดชสุริยะ, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร; โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549) น.154.

ทางกฎหมายของเยาวชนกับจะต้องส่งเสริมสวัสดิภาพของเยาวชนนั้นและหลีกเลี่ยงการกระทำในทางที่จะเป็นผลร้ายต่อเยาวชน ทั้งนี้โดยคำนึงพฤติการณ์ตามแต่กรณี การคุมขังเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดีนั้นพึงกระทำต่อเมื่อเป็นหนทางสุดท้ายโดยไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าที่จะนำมาใช้บังคับได้แล้วเท่านั้น อีกทั้งการควบคุมตัวดังกล่าวควรเป็นระยะเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การคุมขังเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดีพึงถูกทดแทนด้วยทางเลือกอื่นๆ หากเป็นไปได้ เช่นการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดโดยไม่ต้องมีการควบคุมตัว แต่จัดให้เยาวชนผู้นั้นอยู่ในความควบคุมดูแลของครอบครัวหรือในสถานศึกษาโดยเฉพาะหรือในบ้านของเยาวชนผู้นั้นเอง เป็นต้น การคุมขังเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี พึงจัดการต่างจากการคุมขังผู้ใหญ่และพึงจัดให้เยาวชนผู้นั้นอยู่ในสถานที่คุมขังเฉพาะสำหรับเยาวชนโดยไม่ให้ปะปนกับผู้ถูกขังที่เป็นผู้ใหญ่

การพิจารณาตีความผิดทางอาญาของเยาวชนนั้นจะต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเยาวชนผู้นั้นอย่างดีที่สุดและต้องกระทำภายใต้บรรยากาศแห่งความเข้าใจเอาใจเยาวชน รวมทั้งต้องอนุญาตให้เยาวชนผู้นั้นมีส่วนร่วมและสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างอิสระ ในคดีที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนทุกคดียกเว้นคดีเล็กน้อยๆ ก่อนที่องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยคดีจะทำคำพิพากษาลงโทษจะต้องรับฟังรายงานการสืบเสาะรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพแวดล้อมที่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนนั้นอาศัยอยู่หรือวิสัยและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อให้การวินิจฉัยและการพิพากษาคดีเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในส่วนของการลงโทษหรือมาตรการในทางที่จะจำกัดอิสรภาพส่วนบุคคลของเยาวชนนั้นจะกระทำต่อเมื่อได้มีการไต่สวนอย่างรอบคอบแล้วเท่านั้นและพึงใช้อย่างจำกัดหรือในระยะเวลาสั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ การลงโทษถึงขนาดจำคุกหรือคุมขังเยาวชนไว้ในสถานที่คุมขังจะกระทำไม่ได้เว้นแต่เป็นกรณีการลงโทษเยาวชน เนื่องจากได้กระทำความผิดที่ร้ายแรงต่อบุคคลอื่นหรือเยาวชนผู้นั้นได้กระทำความผิดต่อเนื่องในความผิดร้ายแรงอื่นๆ และโดยที่ไม่มีมาตรการอื่นที่เหมาะสมกว่ามาใช้แทนได้แล้ว ดังนั้นหากเป็นการลงโทษอย่างรุนแรงต่อเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องห้าม นอกจากนี้ก็ยังสอดคล้องตรงกันกับหลักสากลตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดของเยาวชน (United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency 1990) ที่ได้กำหนดเอาไว้ให้สถานที่คุมขังสำหรับเยาวชนนั้นพึงเป็นมาตรการสุดท้าย ซึ่งจะนำมาใช้ต่อเมื่อไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมแล้วเท่านั้น และการนำตัวเยาวชนไปไว้ในสถานที่คุมขังดังกล่าวควรอยู่ในระยะเวลาที่จำกัดและเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ทางที่ดีที่สุดสำหรับเยาวชนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องตรงกันกับกฎขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเยาวชนที่ถูก

จำกัดอิสรภาพ (United Nation Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty 1990) ได้กำหนดให้ระบบกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชนพึงคำนึงถึงสิทธิและความปลอดภัยของเยาวชนกับพึงส่งเสริมสวัสดิภาพเยาวชนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โทษจำคุกควรเป็นวิธีการสุดท้ายหากจะนำมาใช้กับเยาวชน การจำกัดอิสรภาพเยาวชนพึงเป็นวิธีการสุดท้ายที่จะใช้และหากมีการใช้จะต้องใช้อย่างจำกัดเฉพาะกรณีพิเศษอย่างยิ่งและภายในเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ ระยะเวลาของการคุมขังเยาวชนนั้นควรได้รับการพิจารณาโดยศาลและโดยคำนึงการปล่อยตัวเยาวชนนั้นโดยเร็ว จะเห็นได้ว่าทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย ได้พยายามปรับปรุงระบบกฎหมายและระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนของประเทศของตนให้สอดคล้องตามหลักสากลตามที่กล่าวมา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาเกิดความชอบธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม แต่กระบวนการยุติธรรมในส่วนของการดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายเรื่อง เช่น ประเทศไทยยังไม่ปรากฏว่ามีองค์กรสาธารณกุศลหรือสถานเอกชนใดมาขอรับเด็กและเยาวชนไปอุปการะเลี้ยงดู และให้การศึกษาและอบรม ฉะนั้นจึงทำให้น่าคิดว่าสภาพสังคมสงเคราะห์หรือองค์กรสาธารณกุศลต่างๆ ข้าราชการ หรือครูบาอาจารย์ที่ออกจากราชการไปแล้วและสนใจในการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรจัดได้จัดตั้งโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนขึ้นบ้าง ซึ่งจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบของศาลเยาวชนและครอบครัว และตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 ของประเทศไทยก็ได้มีบทบัญญัติสนับสนุนให้องค์กรสาธารณกุศลและเอกชนจัดทำได้อยู่แล้ว ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือประเทศชาติและเป็นการสร้างเด็กและเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองที่ดี

ในส่วนของการมีผู้พิพากษาสมทบร่วมองค์คณะในการพิจารณาคดีอาญาเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องดำเนินคดีในชั้นศาลไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศไทยก็เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์กับการพิจารณาคดีในชั้นศาลดังนี้

(1) หลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัว มุ่งไปในแนวทางค้นหามูลเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด และจัดกระบวนการดำเนินการแก้มูลเหตุเหล่านั้นๆ ยิ่งกว่ามุ่งที่จะลงโทษเด็กและเยาวชน ดังนั้นการมีผู้พิพากษาสมทบเข้าเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาประจำก็จะทำให้รับทราบข้อมูลทางด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องต่อศาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา

การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนนั้นด้วย ซึ่งไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมาย เพราะเป็นเรื่องข้อเท็จจริงและพฤติการณ์จากสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลธรรมดาใช้ชีวิตเคยมีบุตรมาแล้วหรือเคยมีประสบการณ์ทำการสงเคราะห์หรืออบรมเด็กหรือเยาวชนมาแล้ว ย่อมจะใช้สามัญสำนึกช่วยกลั่นกรองความคิดเห็นและการดำเนินการในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ทั้งเป็นการช่วยผู้พิพากษาประจำ ซึ่งเป็นการช่วยผู้พิพากษาประจำ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านกฎหมายให้คลายความเคร่งครัดในด้านกฎหมายลงบ้าง

(2) การมีผู้พิพากษาสมทบยังทำให้มีองค์คณะผู้พิพากษาเพิ่มขึ้น ซึ่งย่อมเป็นหลักประกันความผิดพลาด จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบทุกแง่มุม ไม่นักไปในแง่กฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งโดยเฉพาะที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า 2 คน และผู้พิพากษาสมทบอีก 2 คน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรีหนึ่งคนจึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาคดี เหตุที่จำเป็นต้องมีสตรีเข้ามาหนึ่งเป็นองค์คณะด้วยนั้น น่าจะเป็นเพราะโดยหลักธรรมชาติที่ว่าสตรีเป็นผู้อยู่ในฐานะเป็นมารดาของเด็กเป็นผู้ให้กำเนิดโดยตรง และเป็นผู้ที่อุ้มชูเลี้ยงดูมากกว่ายิ่งกว่าชายผู้เป็นบิดา ฉะนั้นจึงเห็นกันว่าสตรีย่อมจะรู้จักจิตใจของเด็กหรือเยาวชนได้ดีกว่าผู้ชาย การมีผู้พิพากษาสมทบหญิงอาจจะพูดจากับเด็กหรือเยาวชน และโดยเฉพาะกับมารดาของเด็กหรือเยาวชนอย่างเห็นอกเห็นใจในฐานะหัวอกแม่ด้วยกัน ซึ่งย่อมจะเป็นเหตุให้ได้ความจริงยิ่งขึ้น

ส่วนประเทศญี่ปุ่นจะมีศาลที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่เรียกว่า ศาลครอบครัว ซึ่งศาลนั้นนอกจากมีหน้าที่พิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วยังมีหน้าที่ในการสืบเสาะเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอีกด้วย สำหรับองค์คณะผู้พิพากษาของญี่ปุ่นที่ทำการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดก็จะมีเพียงท่านเดียว แต่ระบบการคัดเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาศาลครอบครัวของประเทศญี่ปุ่นจะเน้นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศไทย โดยก่อนที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาจะต้องเป็นนักกฎหมาย โดยได้รับการฝึกฝนมาเป็นเวลา 5 ปี ต่อจากนั้นก็จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาอีก 10 ปี จึงจะทำหน้าที่ผู้พิพากษาในศาลครอบครัวในการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาได้ สำหรับกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลครอบครัวของญี่ปุ่นยังทำหน้าที่สืบสวนและสืบเสาะภูมิหลัง ประวัติ สาเหตุที่เด็ก

หรือเยาวชน ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเอง โดยไม่ต้องใช้องค์กรใดมาทำหน้าที่สืบสวนและสืบเสาะก่อนที่จะมีคำพิพากษา ซึ่งถือว่าบทบาทของศาลครอบครัวญี่ปุ่นกรณีดังกล่าวนี้มีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศไทย หากเปรียบเทียบกับประเทศไทยก็จะเห็นได้ชัดเจนว่ากระบวนการสืบสวนและสืบเสาะภูมิหลัง ประวัติ สาเหตุที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่ได้อยู่ที่ศาล แต่กลับอยู่กับหน่วยงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับสำนักงานคุมประพฤติ ทำให้กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในชั้นศาลของญี่ปุ่นมีความเป็นอิสระ ศาลสามารถรับทราบข้อเท็จจริงได้ด้วยตนเองโดยตรง ทำให้ศาลตัดสินด้วยความยุติธรรมอย่างแท้จริงและไม่เป็นการสิ้นเปลืองในการใช้จ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ซึ่งถือว่าการใช้งบประมาณแผ่นดินที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งหน่วยงานระหว่างสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับสำนักงานคุมประพฤติมีการทำงานคล้ายคลึงกัน ทำให้การทำงานระหว่างสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับสำนักงานคุมประพฤติจึงมีลักษณะการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน จุดนี้ถือว่าเป็นข้อจำกัดของศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย

สำหรับประเด็นในเรื่องของการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะศาลเยาวชนและครอบครัวของไทยได้เกิดปัญหาว่าระบบการใช้ดุลพินิจของศาลมีการคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมเพียงใด อย่างเช่นกรณีเรื่องของการแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีอาญา ตามกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันได้บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ศาลเยาวชนและครอบครัวจะแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็กและเยาวชน ถึงแม้เด็กและเยาวชนจะต้องการที่ปรึกษากฎหมาย ศาลเยาวชนและครอบครัวของไทยก็อาจเห็นว่าไม่จำเป็นแก่คดีและไม่แต่งตั้งให้ก็ได้²¹⁷ จุดนี้ถือเป็นข้อจำกัดของศาลเยาวชนและครอบครัวของไทยที่มีเจตนาไม่ให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างจริงจังเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลที่มุ่งเน้นให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชน การที่ศาลเยาวชนและครอบครัวของไทยมีความเห็นว่าไม่จำเป็นแก่คดีจะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่จำเลยซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนก็เท่ากับว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

² คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 7 ปรับปรุงใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2549) น.591.

อาญาไม่มีผู้ที่จะเข้าดูแลทางด้านกฎหมายให้กับเด็กและเยาวชน ระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาลมีแต่ศาลซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมายแต่ฝ่ายเดียว ทำให้เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลเสียเปรียบในการต่อสู้คดี จึงทำให้ศาลย่อมมีโอกาสตัดสินผิดพลาดเกิดความเสียหายต่อเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาได้ง่าย เพราะไม่ได้รับทราบข้อมูล และข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลย เนื่องจากไม่มีใครมาให้คำแนะนำช่วยเหลือคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลย ศาลเยาวชนและครอบครัวของไทยควรน่าจะคำนึงถึงการให้การสงเคราะห์และการคุ้มครองเด็กและเยาวชนทางด้านกฎหมายที่เหมาะสมแก่สภาพของเด็กและเยาวชน โดยการแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่จำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยไม่จำกัดว่าคดีนั้นมีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สูงหรือต่ำเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้ที่ปรึกษากฎหมายเข้ามามีส่วนช่วยในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองเด็กหรือเยาวชนให้ได้รับความเป็นธรรมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาลเกิดความเป็นธรรมและเหมาะสม ซึ่งถ้าหากเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น แล้ว ประเทศเหล่านี้จะให้ความสำคัญในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล โดยจะมีผู้มาดูแลทางด้านกฎหมายให้กับเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญา นั่นก็คือ จะมีที่ปรึกษากฎหมายให้กับเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลทุกกรณีอย่างใกล้ชิดโดยไม่จำกัดความผิดไม่ว่าจะมีอัตราโทษสูงหรือต่ำเพียงใด หากกลับมาดูการพิจารณาการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชนในชั้นศาลของไทยในปัจจุบันจะเห็นความบกพร่องในเรื่องการไม่ได้ให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการถูกดำเนินคดีในชั้นศาลเยาวชนและครอบครัวไทยในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้น